

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK CXX

NR 3

WARSZAWA 2013

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ZAŁOŻONY PRZEZ XAWEREGO LISKEGO
W 1887 ROKU

ROCZNIK CXX
2013

3

WYDAWNICTWO NAUKOWE SEMPER
WARSZAWA 2013

Publikacja dofinansowana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

KOMITET REDAKCYJNY

Daniel Bagi, Richard Butterwick-Pawlikowski (zastępca redaktora),
Stanisław Bylina, Dorota Dukwicz, Jerzy Dygdała, Marian Dygo,
Jerzy Eisler (zastępca redaktora), Jarosław Hrycak, Magdalena Hułas,
Maciej Janowski (zastępca redaktora), Tomasz Jurek, Bartosz Kaliski (sekretarz),
Tomasz Kizwalter, Satoshi Koyama, Wojciech Kriegseisen,
Roman Michałowski (redaktor), Krzysztof Mikulski, Michael G. Müller,
Borys W. Nosow, Andrzej Nowak, Edward Opaliński (zastępca redaktora),
Henryk Samsonowicz, Jerzy Strzelczyk, Philipp Ther, Jacek Wijaczka,
Romuald Wojna

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. +48 22 831 02 61
e-mail: kh@ihpan.edu.pl
<http://www.ihpan.edu.pl>
http://www.semper.pl/kwartalnik_historyczny

Redaktor językowy: Bogusława Pilch
Adiunkt redakcji: Elżbieta Kowalczyk

© Copyright by Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk
and Wydawnictwo Naukowe Semper
Warszawa 2013

© All right reserved. No part of this book may be reproduced, stored
in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without
the prior permission of the publishers, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk
and Wydawnictwo Naukowe Semper

© Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk lub odtwarzanie fragmentów
tej publikacji w mediach każdego rodzaju wymaga pisemnego zezwolenia
Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk oraz Wydawnictwa Naukowego Semper

PL ISSN 0023-5903
Nr indeksu 363103

Wydawnictwo Naukowe Semper

Redakcja i Studio Graficzne
ul. Mariensztat 8
00-302 Warszawa
tel./fax: 22 538 92 03
e-mail: redakcja@semper.pl

Dział handlowy i księgarnia:
ul. Bednarska 20 A
00-321 Warszawa
tel./fax: 22 828 49 73
e-mail: handlowy@semper.pl

<http://semper.pl>
<http://semper.istore.pl>

SPIS TREŚCI

Paweł T. Dobrowolski, Powozem na szafot. Teatry skruchy w osiemnastowiecznym Londynie	425
Jacek Kordel, Austriackie zabiegi o umowę ekstradycyjną z Rzeczpospolitą. 1786–1787	449
Tomasz Szubert, Kilka faktów z życia Jakuba Szeli	485
Krzysztof Tarka, Zmagania o wolność. Sprawa ucieczki Antoniego Klimowicza w 1954 r.	533

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Tomasz Jurek, W sprawie daty koronacji Wacława II na króla polskiego ...	549
--	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Szymon Wieczorek, Na manowcach. W związku z nową książką Jarosława Wenty o Gallu Anonimie i jego <i>Kronice</i>	553
Jerzy Dygdała, Dzieje fryderycjańskich Prus w XVIII w., czyli o wyższości absolutyzmu nad szlachecką wolnością	575

*

M. Ogrin, <i>Ernst Bernheim (1850–1942). Historiker und Wissenschaftspolitiker im Kaiserreich und in der Weimarer Republik</i> — Aleksandra Kuligowska	595
J. Sobiesiak, <i>Od Lechowego Pola (955) do Mediolanu (1158). W służbie monarchów Rzeszy. Relacje czeskich źródeł narracyjnych o wyprawach Przemysławów</i> — Marzena Matla	601
B. Czwojdrak, <i>Zofia Holszańska. Studium o dworze i roli królowej w późnośredniowiecznej Polsce</i> — Katarzyna Kobendzowska - Grzegórzko	606
F. Kubiacyk, <i>Między wojną a dyplomacją. Ferdynand Katolicki i polityka zagraniczna Hiszpanii w latach 1492–1516</i> — Cezary Taracha	610
A. Classen, <i>Early History of the Southwest through the Eyes of German-Speaking Jesuit Missionaries. A Transcultural Experience in the Eighteenth Century</i> — Jerzy Strzelczyk	615
B. Szordykowska, <i>Historia Finlandii</i> — Łukasz Sommer	619
J. Czubyty, <i>Księstwo Warszawskie (1807–1815)</i> — Anna Barańska	626
A. A. Zięba, <i>Lobbing dla Ukrainy w Europie międzywojennej. Ukraińskie Biuro Prasowe w Londynie oraz jego konkurenci polityczni (do roku 1932)</i> — Grzegorz Motyka	633

IN MEMORIAM

Helena Chłopocka (4 III 1921–28 IV 2011) — Maria Hłyń	641
Janina Leskiewiczowa (15 IX 1917–7 VII 2012) — Barbara Konarska	646

KOMUNIKATY

Nagroda im. Profesora Stanisława Herbsty	651
Konkurs im. Profesora Jerzego Michalskiego na najlepszą recenzję naukową z zakresu historii	652

CONTENTS

Paweł T. Dobrowolski, By Coach to the Scaffold: Theatres of Remorse in Eighteenth-Century London	425
Jacek Kordel, Austrian Efforts for Achieving an Extradition Agreement with the Polish-Lithuanian Commonwealth. 1786-1787	449
Tomasz Szubert, Several Facts from the Life of Jakub Szela	485
Krzysztof Tarka, Battles for Freedom. The Case of the Escape of Antoni Klimowicz in 1954	533
REVIEWS — POLEMICS — PROPOSITIONS	549
CRITICAL ARTICLES — REVIEWS	
Szymon Wieczorek, Astray. In Connection with a New Book by Jarosław Wenta about Gallus Anonymous and His Chronicle	553
Jerzy Dygdała, The History of Frederician Prussia in the Eighteenth Century, or on the Supremacy of Absolutism over Gentry Liberty	575
Reviews	595
IN MEMORIAM	641
ANNOUNCEMENTS	651

WYKAZ SKRÓTÓW

AAN	— Archiwum Akt Nowych w Warszawie
AGAD	— Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
AGZ	— <i>Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie</i>
AP	— Archiwum Państwowe
AIPN	— archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
APH	— „Acta Poloniae Historica”
ASWK	— <i>Akta sejmikowe województwa krakowskiego</i>
ASWP	— <i>Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego</i>
BC	— Biblioteka Muzeum Narodowego im. Czartoryskich w Krakowie
b.m.d.	— brak miejsca i daty wydania
BJ	— Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
BK	— Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Kórniku
BN	— Biblioteka Narodowa w Warszawie
BO	— Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
BPAU-PANKr	— Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
BR	— Biblioteka Publiczna im. Edwarda Raczyńskiego w Poznaniu
CAW	— Centralne Archiwum Wojskowe
CDS	— <i>Codex diplomaticus nec non epistolaris Silesiae</i> , Wrocław 1956–1964
CPH	— „Czasopismo Prawno-Historyczne”
DN	— „Dzieje Najnowsze”
KDKK	— <i>Kodeks dyplomatyczny Katedry Krakowskiej</i> , Kraków 1874–1883
KDM	— <i>Kodeks dyplomatyczny Małopolski</i> , Kraków 1876–1905
KDMaz	— <i>Codex diplomaticus et commemorationum Masoviae generalis</i> , Warszawa 1919
KDP	— <i>Kodeks dyplomatyczny Polski</i> , Warszawa 1847–1887
KDW	— <i>Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski</i> , Poznań 1877 nn.
KH	— „Kwartalnik Historyczny”
KHKM	— „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
MGH	— <i>Monumenta Germaniae Historica</i>
MGH SrG	— <i>Monumenta Germaniae Historica, Scriptores rerum Germanicarum</i>
MGH SS	— <i>Monumenta Germaniae Historica, Scriptores</i>
MK	— Metryka Koronna
MPH	— <i>Monumenta Poloniae Historica</i>
MPH s.n.	— <i>Monumenta Poloniae Historica, Series nova</i>
mps	— maszynopis
n.	— i następna
nn.	— i następne
OiRP	— „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”
op. cit.	— opus citatum
oprac.	— opracował
PH	— „Przegląd Historyczny”
PL	— <i>Patrologiae cursus completus. Series Latina</i> , Paris 1844–1865
por.	— porównaj

przyp.	— przypis
PSB	— <i>Polski Słownik Biograficzny</i>
RDSG	— „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”
red.	— redaktor, redakcja
RH	— „Roczniki Historyczne”
RHum	— „Roczniki Humanistyczne”
rkp.	— rękopis
RWHF PAU	— „Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Historyczno-Filozoficznego Akademii Umiejętności”, Kraków 1874–1891
	— „Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1891–1918
	— „Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1921
	— „Rozprawy — Polska Akademia Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1921–1928/1929
	— „Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego — Polska Akademia Umiejętności”, Kraków 1928/1929–1952
	— <i>Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego — Polska Akademia Umiejętności</i> , Kraków 1992–
SDRE	— „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej”
SGKP	— <i>Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich</i>
SH	— „Studia Historyczne”
SIRIO	— <i>Sbornik Imperatorskogo Russkogo Istoričeskogo Obščestva</i>
Sobótka	— „Śląski Kwartalnik Historyczny «Sobótka»”
SPPP	— <i>Starodawne Prawa Polskiego Pomniki</i>
SRP	— <i>Scriptores Rerum Polonicarum</i>
SSS	— <i>Słownik Starożytności Słowiańskich</i>
St. Źr.	— „Studia Źródłoznawcze”
sygn.	— sygnatura
Urzędnicy	— <i>Urzędnicy Dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII Wieku. Spisy</i> , red. A. Gąsiorowski
Urzędnicy, Litwa	— <i>Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy</i> , red. A. Rachuba
VC	— <i>Volumina Constitutionum</i> , t. 1–, Warszawa 1996– (należy cytować odpowiednio, według wzoru: VC 1/1)
VL	— <i>Volumina Legum</i> , t. 1–10, Warszawa 1732–1793 (cytować np.: VL 7, s. 234)
wyd.	— wydanie, wydał
z.	— zeszyt
ZH	— „Zapiski Historyczne”
zob.	— zobacz

TRANSLITERACJA SŁOWIAŃSKICH ALFABETÓW CYRYLICKICH

Nr	Litera alfabetu cyrylicznego		Transliteracja		Język*	Nr	Litera alfabetu cyrylicznego		Transliteracja		Język
1	A	a	A	a	b bu m r s u	27	Р	р	Р	р	b bu m r s u
2	Б	б	В	в	b bu m r s u	28	С	с	С	с	b bu m r s u
3	В	в	У	у	b bu m r s u	29	Т	т	Т	т	b bu m r s u
4	Г	г	Г	г	b bu m r s u	30	Ѡ	ѡ	Ѓ	ѓ	s
5	Д	д	Д	д	b bu m r s u	31	Ќ	ќ	Ќ	ќ	m
6	Ђ	ђ	Ђ	ђ	s	32	У	у	У	у	b bu m r s u
7	Ѓ	ѓ	Ѓ	ѓ	m	33	Ў	ў	Ў	ў	b
8	Е	е	Е	е	b bu m r s u	34	Ф	ф	Ф	ф	b bu m r s u
9	Ё	ё	Ё	ё	b r	35	Х	х	Н	н	b bu m r s u
10	Є	є	Ê	ê	u	36	Ц	ц	С	с	b bu m r s u
11	Ж	ж	Љ	љ	b bu m r s u	37	Ч	ч	Ї	ї	b bu m r s u
12	З	з	З	з	b bu m r s u	38	Џ	џ	Đ	đ	m s
13	С	с	Ž	ž	m	39	Ш	ш	Š	š	b bu m r s u
14	И	и	И	и	b** bu m r s u	40	Щ	щ	Ŝ	ŝ	bu r u
15	І	і	Ì	ì	b r** u	41	Ъ	ъ	”	”	b** bu r
16	Ї	ї	Ï	ï	u	42	Ы	ы	У	у	b r u**
17	Ј	ј	Ј	ј	m s	43	Ь	ь	’	’	b bu r u
18	Й	й	Ј	ј	b bu r u	44	Э	э	È	è	b r
19	К	к	К	к	b bu m r s u	45	Ю	ю	Û	û	b bu r u
20	Л	л	Л	л	b bu m r s u	46	Я	я	Â	â	b bu r u
21	Љ	љ	Ľ	ľ	m s	47	’	’	’	’	b bu m r s u
22	М	м	М	м	b bu m r s u	48	Њ	њ	Ĝ	ĝ	b** u**
23	Н	н	Н	н	b bu m r s u	49	Ѓ	ѓ	Ě	ě	b** r** u**
24	Њ	њ	Ñ	ñ	m s	50	д	ѵ	Ǻ	ǻ	bu**
25	О	о	О	о	b bu m r s u	51	Ө	ө	Ẁ	ẁ	r**
26	П	п	Р	р	b bu m r s u	52	Ү	ү	Ỳ	ỳ	r**

* Oznaczenia języków: b — białoruski, bu — bułgarski, m — macedoński, r — rosyjski, s — serbsko-chorwacki, u — ukraiński.

** Występuje w dawnej pisowni.

-od 1991-
SEMPER

przedstawia

Grzegorz Supady

Theodor Gottlieb von Hippel

Ekscentryczny literat z Królewca

Zapraszamy do naszego sklepu internetowego:
semper.pl/sklep

ISSN 0023-5903

9 770023 590307

